

30 augustus 2022

6^e flitspeiling Oekraïne – 29/30 augustus 2022

In opdracht van de NCTV

Introductie

Aanleiding

De Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding en Veiligheid (NCTV) heeft I&O Research gevraagd om een zesde flitspeiling uit te voeren naar het beeld dat Nederlanders hebben van de situatie in Oekraïne, hoeveel zorgen ze zich maken en hoe ze de informatie omtrent de Oekraïense situatie inschatten. I&O Research voerde hiervoor een peiling uit die liep van maandag 29 augustus 9:00 uur tot dinsdag 30 augustus 9:00 uur. De eerste flitspeiling is uitgevoerd op 24 februari jl.

Uitvoering onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd onder 1.232 Nederlanders van 18 jaar en ouder, die lid zijn van het I&O Research Panel. Dit is ruim voldoende om op basis van de resultaten betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Er zijn 3.000 personen benaderd voor dit onderzoek. De respons op dit onderzoek bedraagt 41 procent.

Op de data is een weging (op randtotalen) toegepast op de achtergrondkenmerken: leeftijd, geslacht, opleiding, migratieachtergrond, stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021 en regio (op basis van de Nielsen 4-indeling). De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee komen de verhoudingen in de steekproef op deze achtergrondkenmerken overeen met de werkelijke verhoudingen onder de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder.

- In de tekst worden alleen significante verschillen tussen de peilingen benoemd.
- In sommige gevallen tellen percentages niet op tot het totaal of tot meer dan 100 procent. Dit komt door afrondingsverschillen.
- Bij sommige vragen waren meerdere antwoorden mogelijk. Dit staat bij de uitkomsten vermeld.
- De meeste vragen zijn aan alle respondenten voorgelegd. Waar de percentagebasis anders is, is dit bij de figuur vermeld.
- In de rode kaders staan significante verschillen genoemd tussen de verschillende gebieden van Nederland: de drie grote steden (Amsterdam, Rotterdam en Den Haag), het westen exclusief de drie grote steden (Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht), het noorden (Groningen, Friesland en Drenthe), het oosten (Overijssel, Gelderland en Flevoland) en het zuiden (Zeeland, Noord-Brabant en Limburg).

Nederlanders redelijk op de hoogte van de situatie in Oekraïne

Aan Nederlanders is in een open vraag de vraag gesteld welke gebeurtenissen volgens hen een mogelijke invloed hebben op de veiligheid in Nederland. De Russische inval in Oekraïne komt veel terug in deze antwoorden. Hiernaast noemen Nederlanders ook nog andere zaken, waaronder:

- Verder stijgende prijzen
- De spanningen in de politiek en de afnemende tolerantie
- Aanslagen
- Asielzoekers

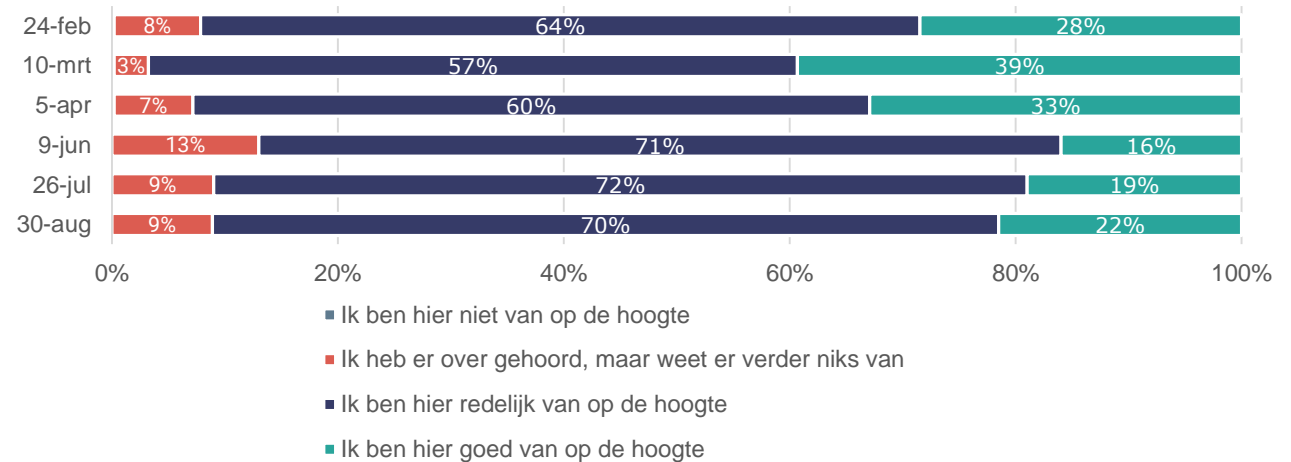
Net als tijdens de metingen van 9 juni en 26 juli, zijn zeven op de tien Nederlanders redelijk op de hoogte van de situatie in Oekraïne. Dit ligt hoger dan in de metingen van februari, maart en april. Dit komt met name door een daling in het aandeel dat naar eigen zeggen goed op de hoogte is.

In de periode maart-juli is het aandeel Nederlanders dat zich veel zorgen maakt, gestaag afgenomen. De meting van 30 augustus laat juist weer een stijging zien in het aantal mensen dat zich zorgen maakt. Vier op de tien maken zich (heel) veel zorgen. Ruim de helft van de Nederlanders maakt zich weinig tot helemaal geen zorgen voor henzelf of hun naasten, dit is lager dan de vorige meting.

Inwoners uit het oosten (12%) en het zuiden (14%) zijn vaker op de hoogte van de huidige situatie in Oekraïne, maar weten er verder niks van dan inwoners uit het westen (4%). Inwoners uit de drie grote steden (29%) zijn vaker goed op de hoogte dan inwoners uit het zuiden (17%).

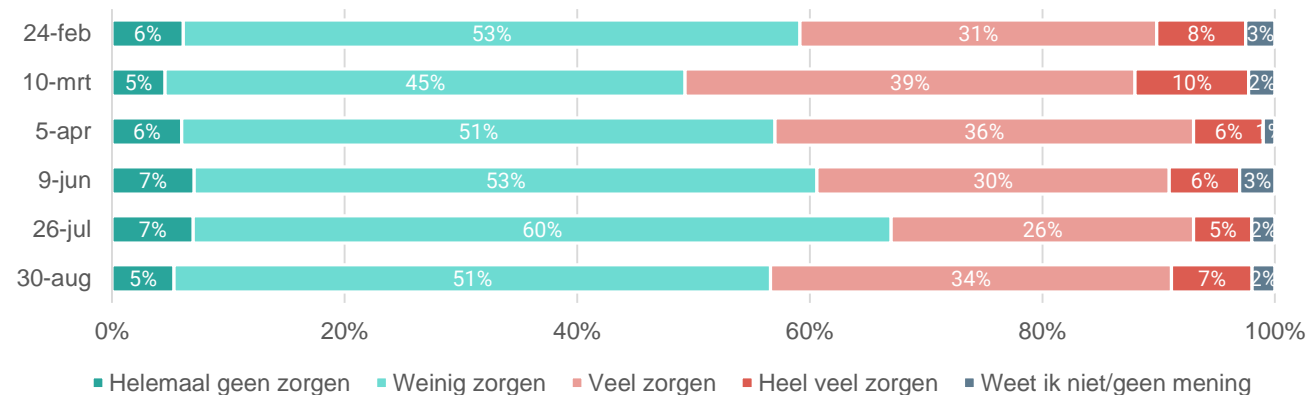
Figuur 1. In hoeverre ben je op de hoogte van de huidige situatie in Oekraïne?

Basis: Alle Nederlanders n= 1.232

Figuur 2. In welke mate maak je je momenteel zorgen over de mogelijke gevolgen voor jezelf en je naasten als gevolg van de situatie in Oekraïne?

Basis: Alle Nederlanders n= 1.232

Verder stijgende prijzen nog steeds meest waarschijnlijke gevolg van de situatie in Oekraïne

Aan Nederlanders is gevraagd welke gevolgen zij waarschijnlijk achten voor Nederland door de situatie in Oekraïne. Hiervoor is een lijst met veertien mogelijke gevolgen voorgelegd.

Net als in juni en juli vinden negen op de tien Nederlanders het momenteel (zeer) waarschijnlijk dat de brandstof, gas- en energieprijzen, en de prijzen van levensmiddelen verder zullen stijgen.

Wel is het aandeel dat het (zeer) waarschijnlijk acht dat de brandstofprijzen verder zullen stijgen, licht gedaald in de afgelopen vijf maanden (van 96% naar 89%).

In deze meting is voor de tweede keer gevraagd hoe waarschijnlijk mensen het vinden dat het woningtekort verder zal stijgen. Ruim zeven op de tien achten dit (zeer) waarschijnlijk, dit is hoger dan de vorige meting (69%). 17 procent beschouwt dit als enigszins waarschijnlijk en acht procent vindt dit (zeer) onwaarschijnlijk.

Figuur 3. Hoe waarschijnlijk vind je onderstaande gevolgen? Basis: Alle Nederlanders n=1.232***

* Bij de tweede meting (10 maart) is aan deze stelling stijgende gasprijzen toegevoegd.

** Deze stellingen zijn voor het eerst in de tweede meting (10 maart) uitgevraagd; in vierde meting (9 juni) is de formulering veranderd in brandstofprijzen (was: benzineprijzen).

*** Tijdens de meting van 9 juni is het woord 'verder' toegevoegd aan de stellingen.

**** Deze stelling is voor het eerst uitgevraagd in de vijfde meting (26 juli).

Driekwart denkt dat er een tekort aan gas zal ontstaan

Hoewel ongeveer negen op de tien inwoners denken dat de prijzen van gas en levensmiddelen verder zullen stijgen, ligt het aandeel dat denkt dat er hier tekorten in zullen ontstaan iets lager.

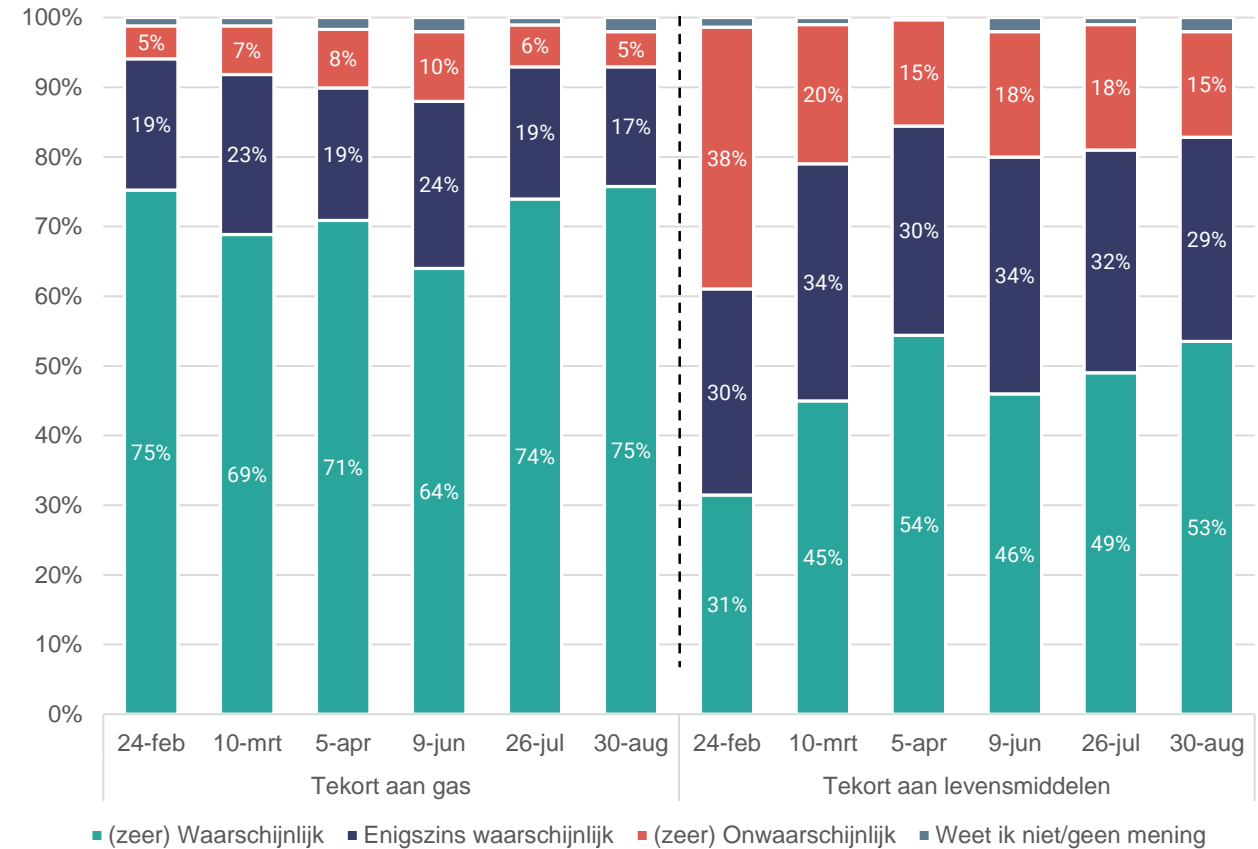
Zo acht driekwart het (zeer) waarschijnlijk dat er een tekort aan gas zal ontstaan (door het stoppen van de gastoevoer vanuit Rusland), wat wel een toename is ten opzichte van juni, maar vergelijkbaar met de meting van juli. Hiermee is dit aandeel weer terug op het niveau van de eerste meting van eind februari.

Ruim de helft van de Nederlanders vindt het (zeer) waarschijnlijk dat er een tekort aan levensmiddelen zal ontstaan. Dit is vergelijkbaar met het beeld in april en in juli.

Acht op de tien inwoners van de drie grote steden en de rest van het westen achten het waarschijnlijk dat er een tekort aan gas zal ontstaan. Dit ligt significant hoger dan in het oosten (68%).

Inwoners uit het westen (18%) en inwoners uit het zuiden (17%) denken vaker dat het (zeer) onwaarschijnlijk is dat er een tekort aan levensmiddelen komt, dan inwoners uit de drie grote steden (6%).

Figuur 4. Hoe waarschijnlijk vind je onderstaande gevolgen? Basis: Alle Nederlanders n=1.232

Bijna negen op de tien vinden extra toestroom van vluchtelingen (zeer) waarschijnlijk

In de meting van 30 augustus denkt 88 procent van de Nederlanders dat een extra toestroom van vluchtelingen (zeer) waarschijnlijk is. Dit is gelijk aan de meting van 26 juli, hoger dan 9 juni en lager dan de metingen van 10 maart en 5 april.

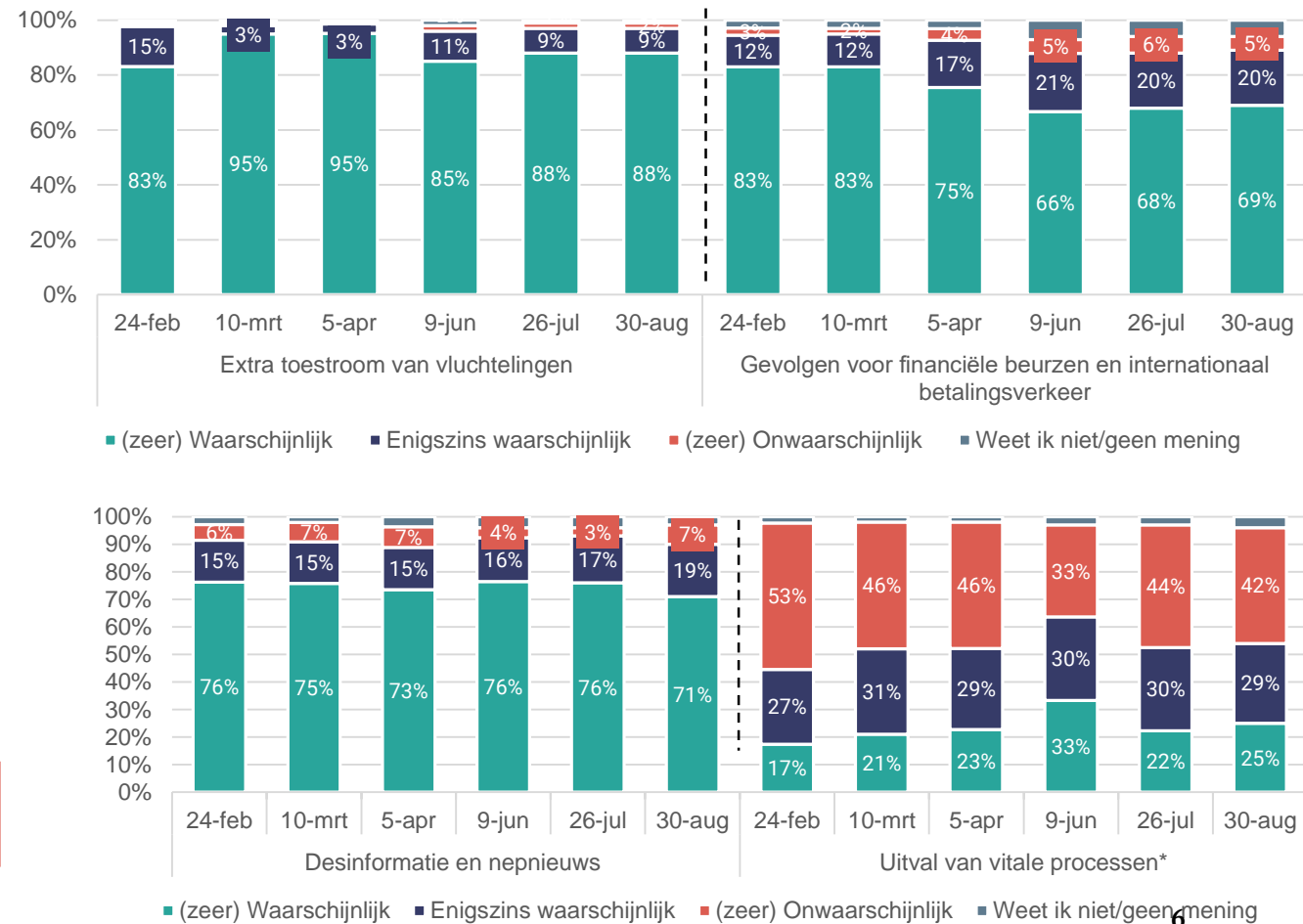
Zeven op de tien inwoners denken dat gevolgen voor financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer (zeer) waarschijnlijk zijn, vergelijkbaar met de meting van 26 juli en 9 juni, maar lager dan de eerdere metingen.

Zeven op de tien inwoners achten de kans op nepnieuws en desinformatie (zeer) waarschijnlijk. Dit is significant lager dan de vorige metingen, met uitzondering van de meting in april.

Het uitvallen van vitale processen is volgens Nederlanders de minst waarschijnlijke gevolg van de veertien mogelijke gevolgen. Een kwart van de Nederlanders acht het uitvallen van vitale processen, zoals de energie- of drinkwatervoorziening of internet, (zeer) waarschijnlijk. Dit is een stijging ten opzichte van de eerste meting in februari.

Bijna de helft van de inwoners uit het oosten (46%) en het zuiden (45%) achten het zeer onwaarschijnlijk dat de vitale processen uitvallen, dit is significant hoger dan inwoners uit het noorden (29%).

Figuur 5. Hoe waarschijnlijk vind je onderstaande gevolgen? Basis: Alle Nederlanders n=1.232

*De vraagstelling behorend bij 'uitval van vitale processen' is tijdens de vierde meting (9 juni) uitgebreid met toevoeging van gaslevering aan de bestaande voorbeelden (elektriciteit, drinkwater, internet of telefoon).

Toenemende maatschappelijke spanningen en meer mensen in armoede (zeer) waarschijnlijk volgens (ruim) acht op de tien Nederlanders

Zes op de tien Nederlanders vinden cyberaanvallen (zeer) waarschijnlijk. Deze dreiging laat sinds maart een daling zien. Het aandeel Nederlanders dat dit gevolg 'enigszins waarschijnlijk' acht, neemt juist toe. De verhouding zijn sinds de vorige meting stabiel gebleven.

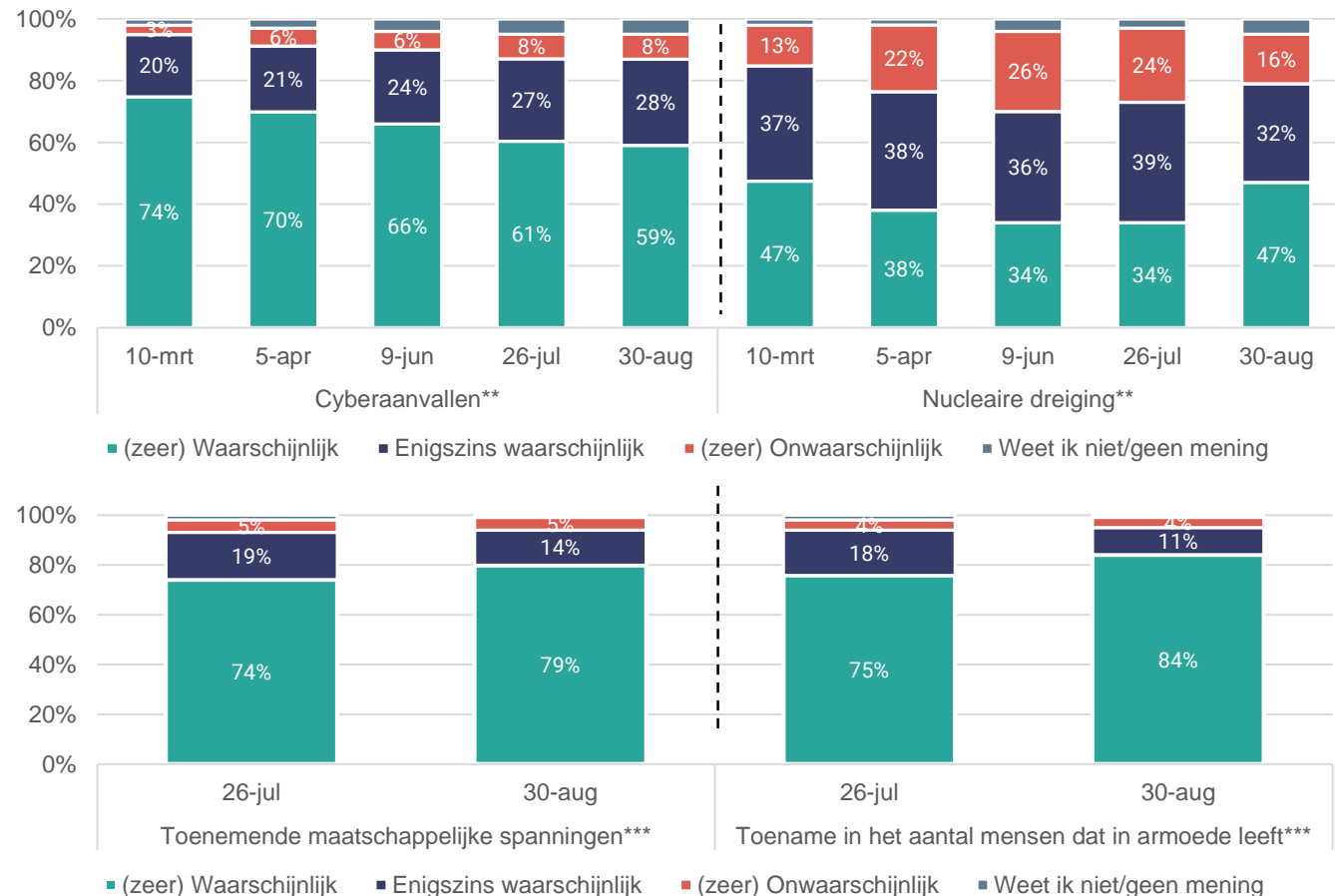
Nucleaire dreigingen worden sinds de huidige meting niet meer als het minst waarschijnlijk gezien van de veertien mogelijke gevolgen. Bijna de helft vindt dit (zeer) waarschijnlijk, dit is weer terug op het niveau van maart. Zestien procent vindt nucleaire dreiging (zeer) onwaarschijnlijk vindt. Dit aandeel is afgenomen sinds april.

In deze meting is voor de tweede keer gevraagd hoe waarschijnlijk Nederlanders het vinden dat de maatschappelijke spanningen zullen toenemen en dat er meer mensen in armoede terecht zullen komen. Acht op de tien Nederlanders achten de toename van maatschappelijke spanning (zeer) waarschijnlijk, dit is een toename sinds juli. Ruim acht op de tien achten het aannemelijk dat er een toename komt in het aantal mensen dat in armoede leeft, ook dit is toegenomen sinds de vorige meting.

Nederlanders konden ook zelf in open vraag nog aangeven welke andere gevolgen zij waarschijnlijk achten. Nederlanders geven hier verschillende antwoorden, variërend van corruptie tot isolatie van landen, maar ze denken vooral dat de kans bestaat dat de situatie uitmondt in een grotere oorlog.

Negen op de tien inwoners van de drie grote steden vinden het (zeer) waarschijnlijk dat de situatie in Oekraïne leidt tot toenemende maatschappelijke spanningen, significant hoger dan het aandeel in het westen (74%) en het oosten (78%). Een vijfde van de inwoners van het oosten en 17 procent van de inwoners van het westen vinden het (zeer) onwaarschijnlijk dat de situatie in Oekraïne leidt tot nucleaire dreigingen, dit is hoger dan inwoners uit het noorden (7%).

Figuur 6. Hoe waarschijnlijk vind je onderstaande gevolgen? Basis: Alle Nederlanders n=1.232

** Deze stellingen zijn voor het eerst in de tweede meting (10 maart) uitgevraagd.

***Deze stellingen zijn voor het eerst in de vijfde meting (26 juli) uitgevraagd.

Meerderheid Nederlanders denkt dat verder stijgende prijzen leiden tot (zeer) ernstige gevolgen

Nederlanders kregen dezelfde lijst met veertien mogelijke gevolgen voorgelegd, met de vraag hoe ernstig deze gevolgen volgens hen zouden zijn voor de Nederlandse samenleving, als deze zich voor zouden doen.

Een meerderheid van de inwoners denkt dat de verder stijgende prijzen van brandstof en levensmiddelen (zeer) ernstige gevolgen hebben. Drie op de tien schatten in dat de gevolgen ‘ernstig’ zouden zijn. Een even grote groep noemt de gevolgen zeer ernstig en een op de tien acht deze consequenties ‘catastrofaal’.

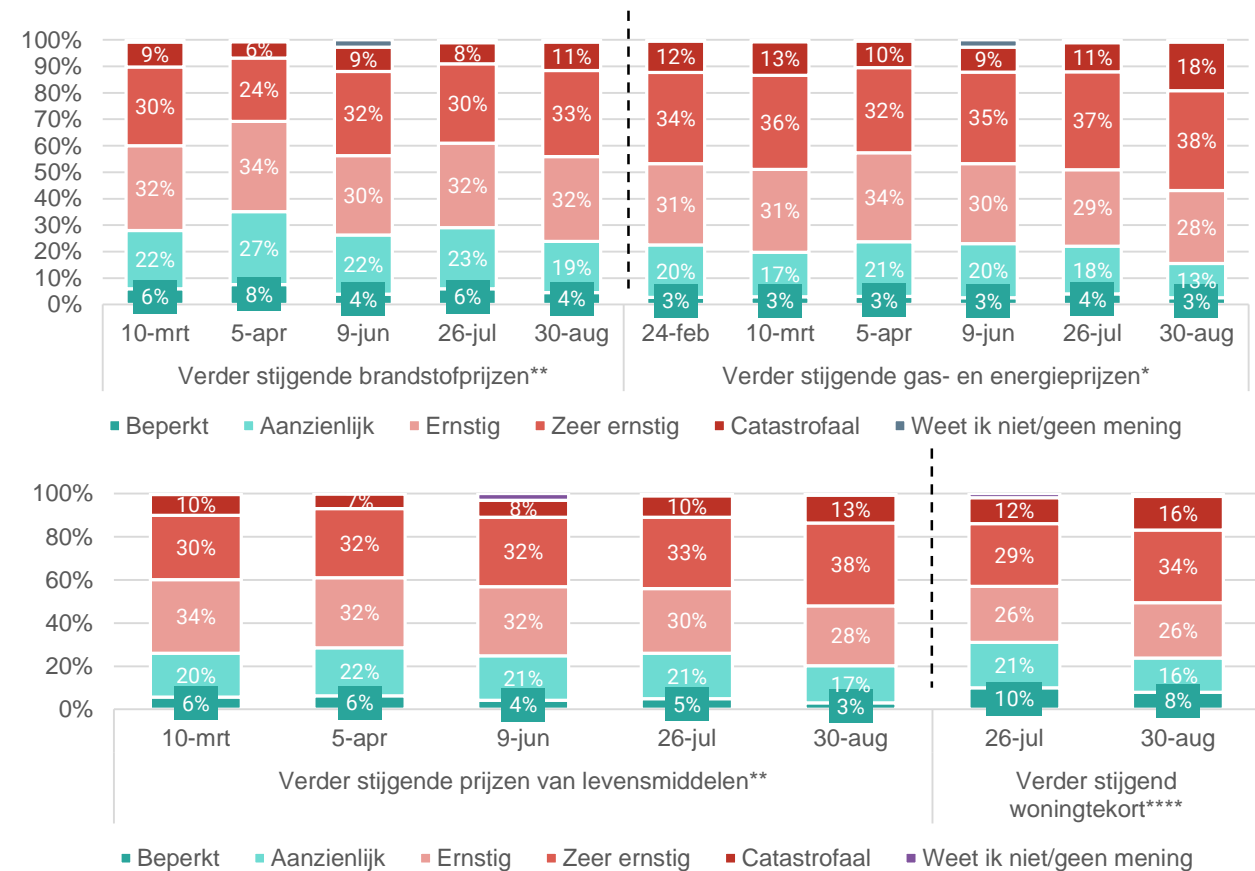
In de meting van 29/30 augustus is het aandeel dat verder stijgende gas- en energieprijzen ‘catastrofaal’ vindt gestegen naar 18 procent, dit is hoger dan de voorgaande metingen. Het aandeel dat het gevolg ‘aanzienlijk’ acht is daardoor afgenomen.

Ook het aandeel dat verder stijgende prijzen van levensmiddelen ‘catastrofaal’ en ‘zeer ernstig’ vindt is toegenomen ten opzichte van de vorige metingen.

Voor de tweede keer is gevraagd naar de mogelijke gevolgen van het verder stijgend woningtekort. Ongeveer een kwart noemt het ernstig, en zestien procent catastrofaal. Dit is een toename ten opzichte van de voorgaande meting.

De helft van de inwoners van de drie grote steden en 44 procent van de inwoners van het zuiden acht de gevolgen van de verder stijgende prijzen van levensmiddelen als ‘zeer ernstig’, dit is significant hoger dan in het westen (32%). De helft van de inwoners van de drie grote steden acht de gevolgen van de verder stijgende gas- en energieprijzen ‘zeer ernstig’, dit is significant hoger dan in het westen (33%). Ongeveer een derde van de inwoners van het westen, noorden, oosten en zuiden achten de gevolgen van stijgende brandstofprijzen als ernstig, dit is significant hoger dan in de drie grote steden (18%). Ruim vier op de tien inwoners van de drie grote steden vinden een verdere stijging van het woning tekort ‘zeer ernstig’, dit is hoger dan de rest van het westen (30%).

Figuur 7. Hoe ernstig zouden de gevolgen voor de Nederlandse samenleving zijn als onderstaande gebeurtenissen zich voor zouden doen? Basis: Alle Nederlanders n=1.232***

* Bij de tweede meting is aan deze stelling stijgende gasprijzen toegevoegd.

** Deze stellingen zijn voor het eerst in de tweede meting (10 maart) uitgevraagd; in vierde meting formulering brandstofprijzen aangepast (was: benzineprijzen).

*** Tijdens de meting van 9 juli is het woord ‘verdere’ toegevoegd aan de stellingen.

****Tijdens de meting van 26 juli is deze stelling toegevoegd.

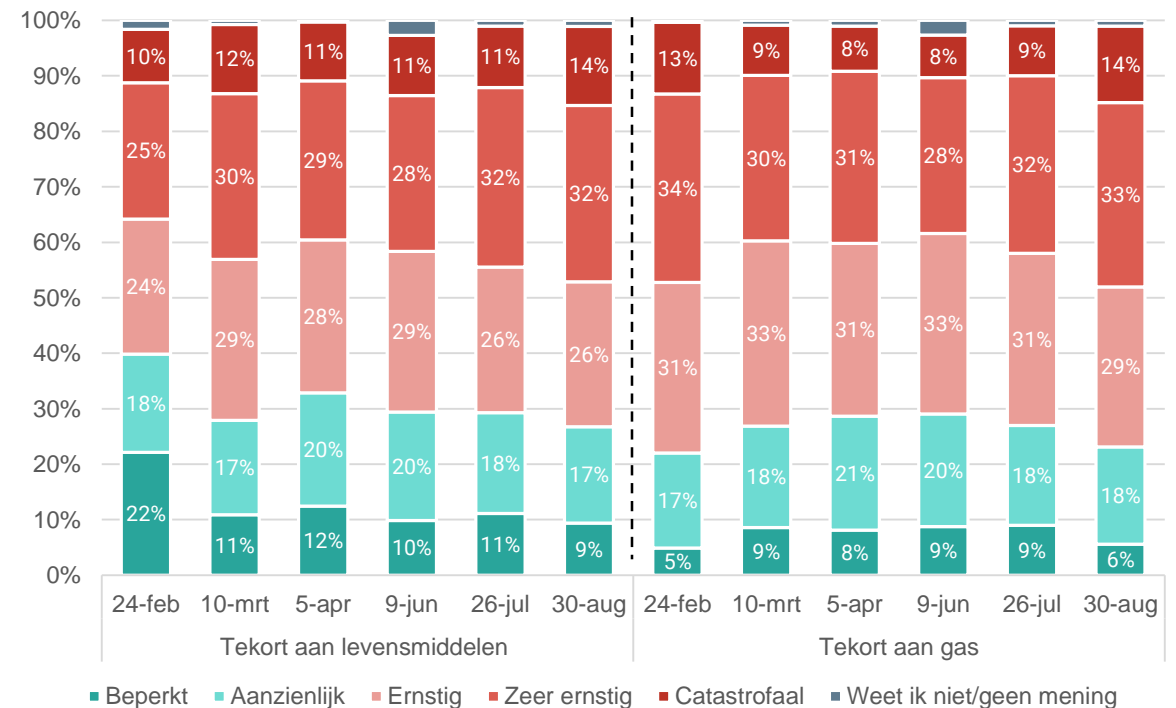

Meerderheid Nederlanders verwacht ook ernstige gevolgen van eventuele tekorten aan levensmiddelen en gas

Een meerderheid van de Nederlanders verwacht dat er (zeer) ernstige gevolgen voor de samenleving zouden zijn bij een tekort aan levensmiddelen of gas. Dit beeld komt overeen met de ernst van de gevolgen die mensen verwachten van verder stijgende prijzen (zie vorige sheet 'Meerderheid Nederlanders denkt dat verder stijgende prijzen leiden tot (zeer) ernstige gevolgen').

Een tekort aan levensmiddelen of gas schatten drie op de tien Nederlanders als 'ernstig' in, een derde denkt dat de gevolgen hiervan 'zeer ernstig' zouden zijn. Dit sluit aan bij de eerdere metingen. Veertien procent schat de gevolgen in als 'catastrofaal', dit is een stijging ten opzichte van voorgaande metingen.

Figuur 8. Hoe ernstig zouden de gevolgen voor de Nederlandse samenleving zijn als onderstaande gebeurtenissen zich voor zouden doen? Basis: Alle Nederlanders n=1.232

Steeds meer Nederlanders zien de gevolgen van een extra toestroom vluchtelingen als zeer ernstig

Net als bij de vorige metingen beschouwt het grootste deel van de Nederlanders de uitval van vitale processen als ‘catastrofaal’ (30%) of ‘zeer ernstig’ (31%).

De gevolgen van een extra toestroom van vluchtelingen worden door een toenemend aantal Nederlanders als ‘zeer ernstig’ bestempeld, terwijl steeds minder Nederlanders de gevolgen ‘aanzienlijk’ of ‘beperkt’ noemen.

De gevolgen voor financiële beurzen en het internationale betalingsverkeer worden vaker ‘catastrofaal’ (8%) gevonden dan bij de voorgaande metingen.

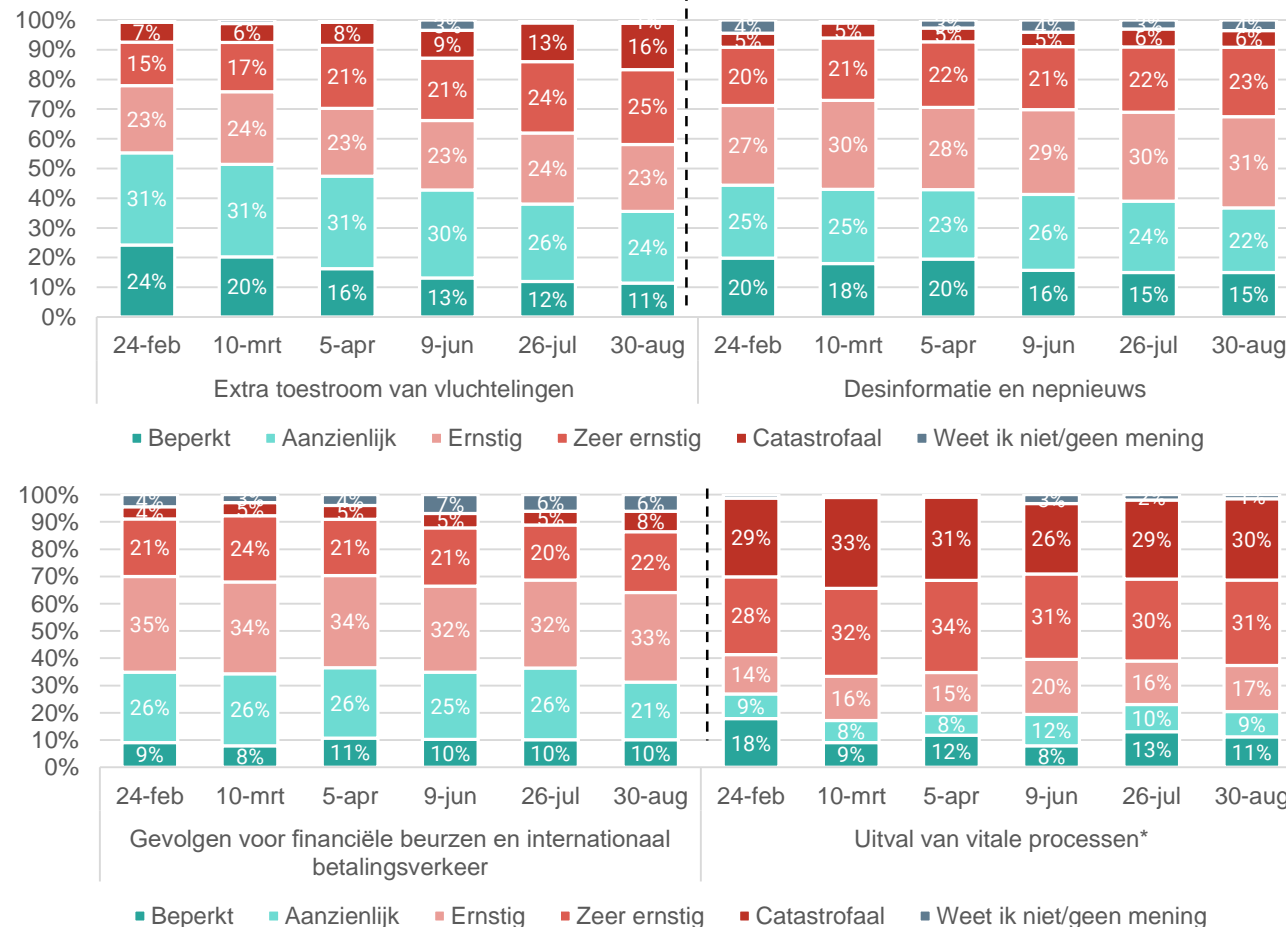
Het beeld dat Nederlanders hebben bij de gevolgen van desinformatie en nepnieuws is vergelijkbaar met de eerdere metingen.

Inwoners uit de drie grote steden vinden het effect van de extra toestroom van vluchtelingen vaker zeer ernstig (36%) dan inwoners uit het westen (21%) en inwoners van het noorden (19%).

Vier op de tien inwoners uit de drie grote steden noemt de gevolgen voor financiële beurzen of internationaal betalingsverkeer ‘zeer ernstig’, beduidend meer dan de inwoners van het westen (20%), noorden (19%), oosten (24%) en zuiden (17%).

Inwoners van de drie grote steden vinden het effect van uitvallen van vitale processen vaker zeer ernstig (44%) ten opzichte van het aandeel in het westen (28%), het noorden (36%) en het zuiden (30%). Inwoners uit het oosten en zuiden (beide 33%) vinden het effect juist vaker catastrofaal ten opzichte van inwoners uit het noorden (19%).

Figuur 9. Hoe ernstig zouden de gevolgen voor de Nederlandse samenleving zijn als onderstaande gebeurtenissen zich voor zouden doen? Basis: Alle Nederlanders n=1.232***

*De vraagstelling behorend bij 'uitval van vitale processen' is tijdens de vierde meting (9 juni) uitgebreid met toevoeging van gaslevering aan de bestaande voorbeelden (elektriciteit, drinkwater, internet of telefoon).
 *** Tijdens de meting van 9 juli is het woord 'verdere' toegevoegd aan de stellingen.

Meer Nederlanders achten de gevolgen van toename van maatschappelijke spanning en meer mensen in armoede als zeer ernstig

De gevolgen van een nucleaire dreiging worden, net als bij de vorige metingen, voornamelijk gezien als catastrofaal (24%), zeer ernstig (27%) of ernstig (20%). Wel is het aandeel dat de gevolgen als catastrofaal inschat lager dan in maart, maar gelijk gebleven aan de vorige twee metingen.

De meeste mensen noemen de gevolgen van cyberaanvallen ernstig (26%) tot zeer ernstig (30%). Dit is gelijk gebleven ten opzichte van de eerdere metingen.

Een toename van maatschappelijke spanningen of een stijging van het aantal mensen dat in armoede leeft, beschouwt de meerderheid van de Nederlanders als ernstig (respectievelijk 30% en 27%) of 'zeer ernstig' (respectievelijk 34% en 36%). Het aandeel dat de gevolgen als 'zeer ernstig' ziet, is toegenomen sinds de vorige meting. Het aantal Nederlanders die de gevolgen als 'aanzienlijk' zien is daardoor afgenomen.

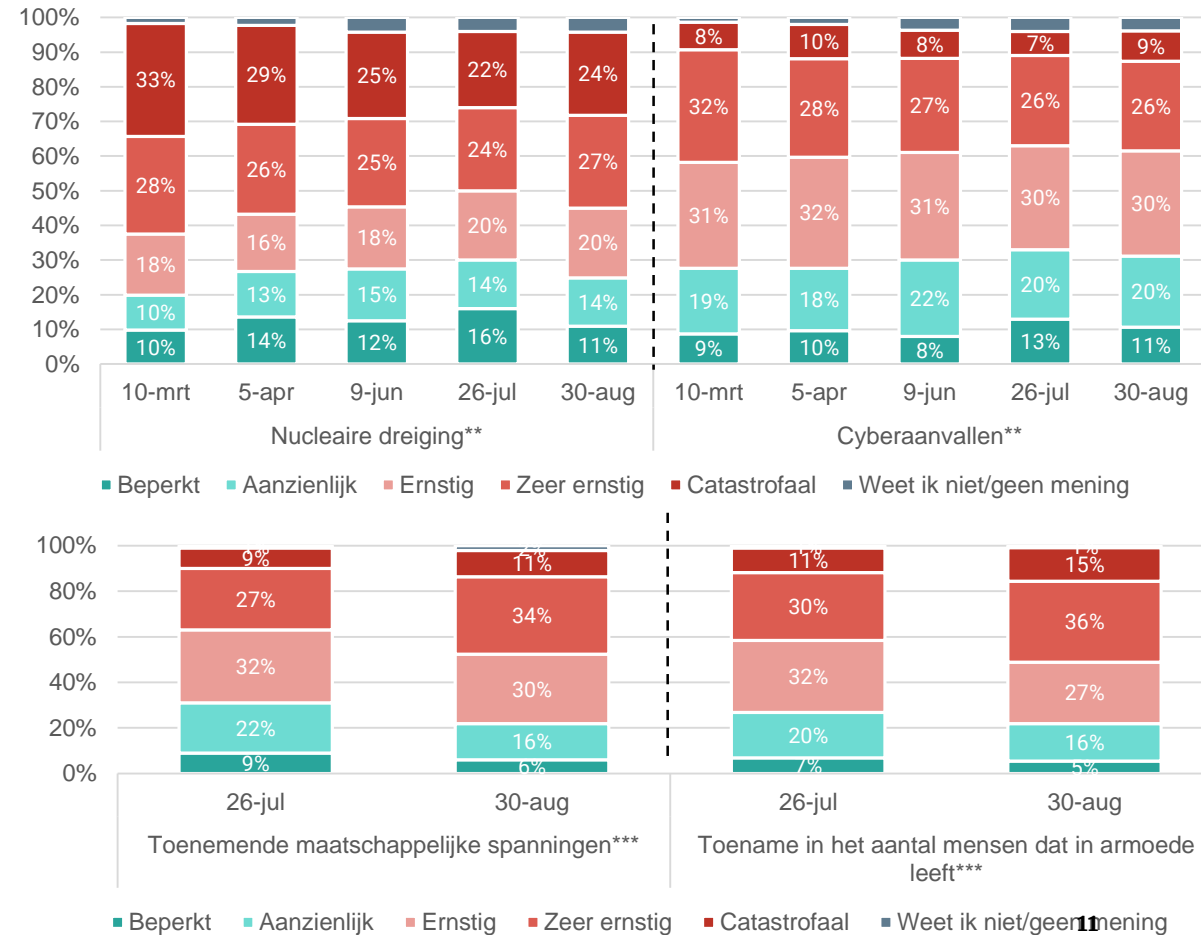
Inwoners van het westen (23%), noorden (23%) en zuiden (22%) noemen het effect van nucleaire dreiging vaker 'ernstig' dan inwoners van de drie grote steden (10%).

Een kwart van de inwoners van het oosten noemt de gevolgen van cyberaanvallen aanzienlijk, dit is significant hoger dan de inwoners uit de drie grote steden (14%).

44 procent van de inwoners uit de drie grote steden noemen het effect van toenemende maatschappelijke spanningen 'zeer ernstig', dit is hoger dan inwoners uit de rest van het westen (29%).

Bijna de helft van de inwoners van de drie grote steden vinden het zeer ernstig als er een toename komt van het aantal mensen dat in armoede leeft, dit is significant hoger dan de inwoners uit het zuiden (31%).

Figuur 10. Hoe ernstig zouden de gevolgen voor de Nederlandse samenleving zijn als onderstaande gebeurtenissen zich voor zouden doen? Basis: Alle Nederlanders n=1.232

** Deze stellingen zijn voor het eerst in de tweede meting (10 maart) uitgevraagd.

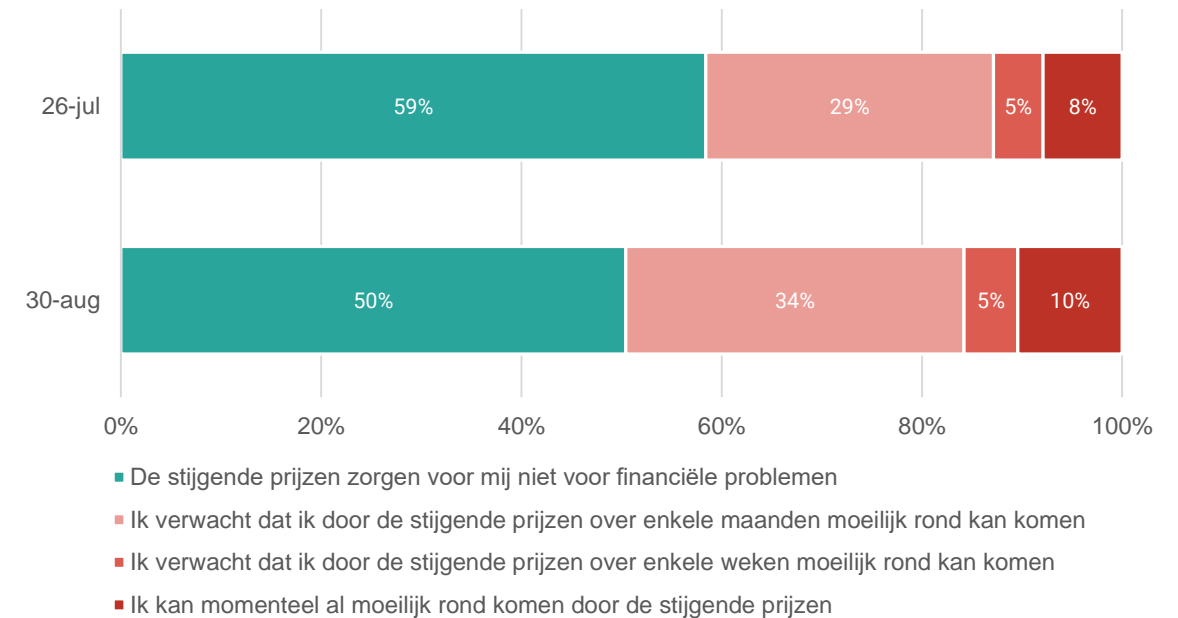
*** Deze stellingen zijn voor het eerst in de vijfde meting (29/30 augustus) uitgevraagd.

Een derde verwacht binnen enkele maanden moeilijk rond te komen door hoge inflatie

In deze flitspeiling is voor de tweede keer gevraagd naar het effect van de stijgende prijzen op eventuele financiële problemen bij de Nederlanders.

De helft van de Nederlanders geeft aan dat de stijgende prijzen niet voor financiële problemen zorgen, dit is een daling ten opzichte van de vorige meting (59%). Een derde ervaart momenteel nog geen problemen, maar voorziet dat zij binnen enkele weken of maanden wel moeite krijgen om rond te komen, dit is juist gestegen ten opzichte van de meting in juli. Tien procent kan nu al moeilijk rondkomen door de stijgende prijzen, ook dit is hoger dan de meting in juli.

Figuur 11. De situatie in Oekraïne zorgt voor stijgende prijzen en kan leiden tot financiële problemen bij Nederlanders. Welke van de onderstaande omstandigheden geeft het beste jouw huidige situatie weer? Basis: Alle Nederlanders n=1.232

15 procent van de inwoners uit het oosten geven aan momenteel moeilijk rond te kunnen komen door de stijgende prijzen. Deze inwoners hebben hier significant meer moeite mee dan inwoners uit het westen (8%).

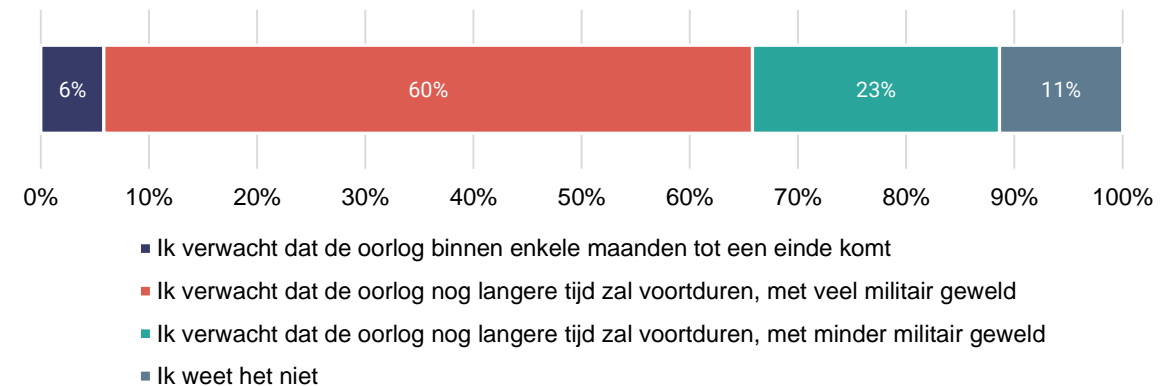

Meerderheid Nederlanders denkt dat de oorlog langere tijd zal voortduren met veel militair geweld

Tijdens de meting van 29/30 augustus is voor het eerst gevraagd wat Nederlanders verwachten over het verdere verloop van de oorlog.

De meerderheid (60%) denkt dat de oorlog nog langere tijd zal voortduren, met veel militair geweld. Iets minder dan een kwart van de Nederlanders denkt dat de oorlog nog lang zal duren, met minder geweld. Slechts zes procent denkt dat de oorlog binnen enkele maanden zal eindigen.

Figuur 12. De oorlog van Rusland in Oekraïne is ruim een half jaar geleden gestart. Wat is jouw verwachting voor het verdere verloop? Basis: Alle Nederlanders n=1.232

Minder Nederlanders steunen sancties tegen Rusland (in relatie tot stijgende prijzen van brandstoffen en levensmiddelen)

Begin juni is voor het eerst gevraagd wat Nederlanders van de sancties tegen Rusland vinden, in relatie tot de stijging van de prijzen.

Zeven op de tien inwoners vinden het goed dat er sancties tegen Rusland zijn opgelegd, ook al leidt dat tot stijgende prijzen van brandstoffen en levensmiddelen. Dit aandeel is significant lager dan de vorige metingen. Een op de zeven is het hier (helemaal) mee oneens. Dit is gelijk aan de vorige meting.

Voor ruim vier op de tien mogen de sancties nog strenger. Dit is gedaald ten opzichte van de vorige metingen.

In deze flitspeiling is voor de tweede keer gevraagd wat Nederlanders ervan zouden vinden als de sancties tegen Rusland nog een half jaar tot een jaar zouden duren, ondanks de stijgende prijzen van brandstoffen en levensmiddelen. Ruim de helft steunen voortzetting van de sancties, dit is lager dan in juli. Een kwart is hier neutraal over, dit is juist hoger dan het aandeel in juli. Een vijfde is het hier (helemaal) mee oneens.

Vooral inwoners uit noord Nederland vinden het goed dat er sancties zijn tegen Rusland, ondanks de gevolgen die deze sancties met zich meebrengen (76%). Ze staan hier significant positiever tegenover dan inwoners uit de drie grote steden (59%) en de oostelijke regio (61%).

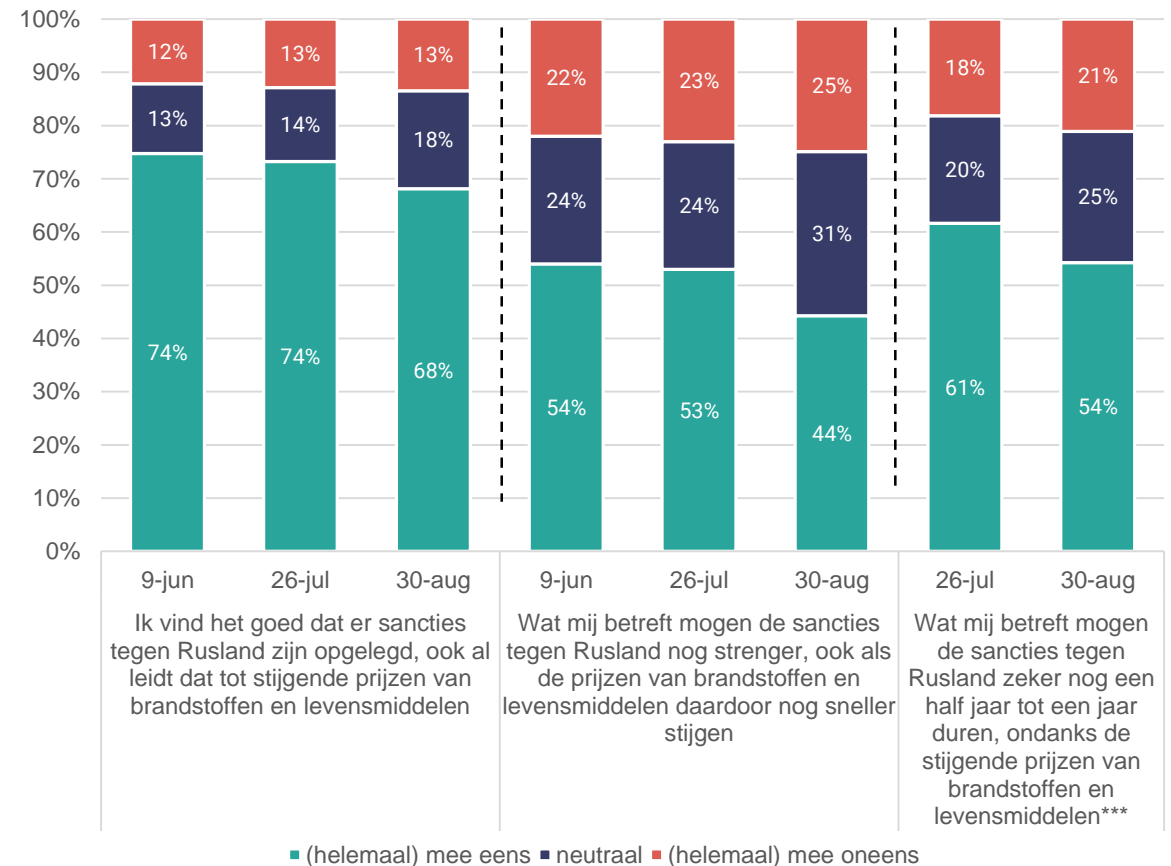
Ook vinden inwoners uit het noorden, gezamenlijk met inwoners uit het westen (exclusief de drie grote steden) en het zuiden dat de sancties strenger mogen, onder bijna de helft van deze inwoners heerst deze mening. Inwoners uit de drie grote steden staan hier juist wat neutraler tegenover (43%).

Inwoners uit het oosten van het land zijn wat minder voorstander van strengere sancties, ruim een derde (36%) is hier geen voorstander van. Hierin verschillen ze significant van inwoner uit het westen (20%), het noorden (17%) en het zuiden (24%).

Daarnaast is een groter deel van de inwoners uit het oosten het er (helemaal) mee oneens (31%) dat de sancties tegen Rusland nog zeker een halfjaar tot een jaar mogen duren in vergelijking tot het westen, noorden en zuiden.

Figuur 13. In welke mate ben je het eens of oneens met onderstaande stellingen?

Basis: Alle Nederlanders n=1.232

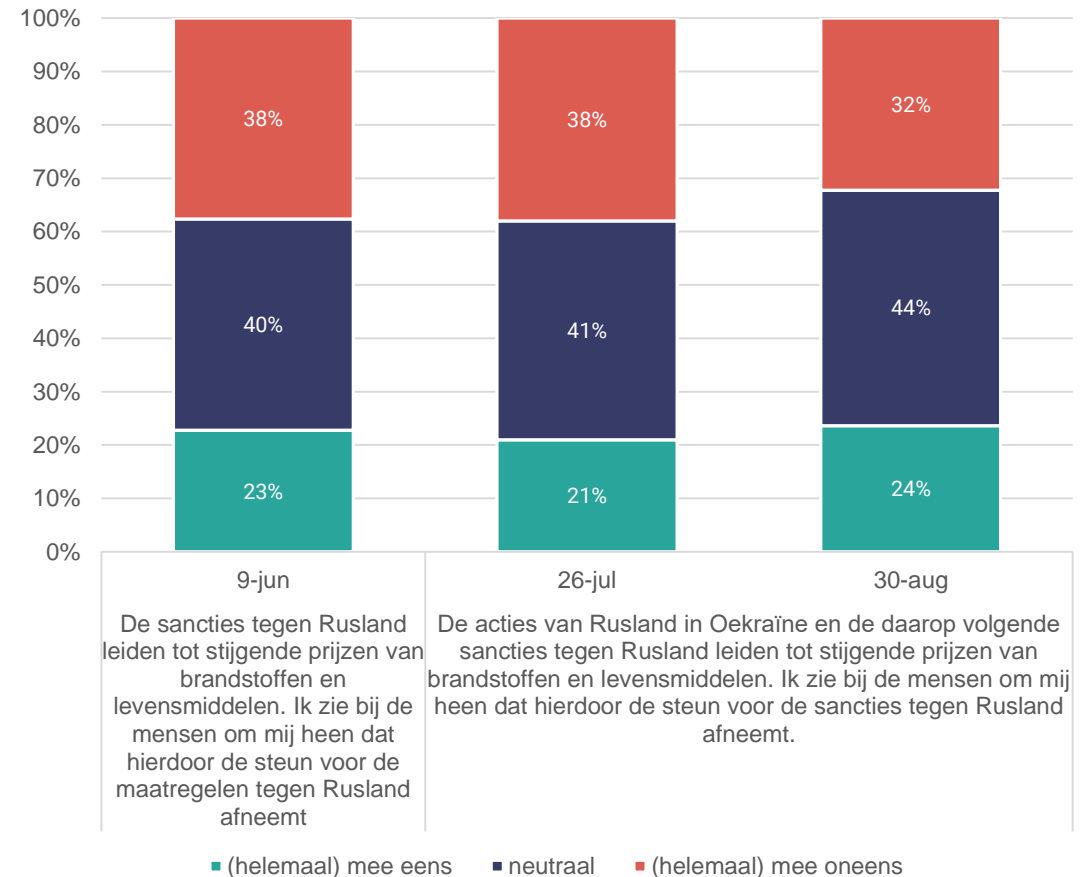

Een kwart van de Nederlanders ziet de steun in hun omgeving voor de sancties tegen Rusland afnemen als gevolg van de stijgende prijzen

Tijdens de meting van 30 augustus is gevraagd in hoeverre mensen in hun omgeving zien dat de steun voor de sancties tegen Rusland afneemt als gevolg van de stijgende prijzen van brandstoffen en levensmiddelen. Een kwart van de Nederlanders ziet de steun voor de sancties in hun omgeving afnemen als gevolg van de inflatie en een groot deel, 44 procent, is neutraal. Een derde ziet geen afname van de steun in hun omgeving (32%), dit is afgenomen sinds de vorige meting (38%).

Figuur 14. In welke mate ben je het eens of oneens met onderstaande stelling?

Basis: Alle Nederlanders n=1.232

Nederlanders die zich (heel) veel zorgen maken over hun veiligheid, ondernemen vaker iets

Aan Nederlanders vroegen we of de situatie in Oekraïne ertoe heeft geleid dat ze iets ondernamen. In totaal heeft een kwart van de Nederlanders iets ondernomen.

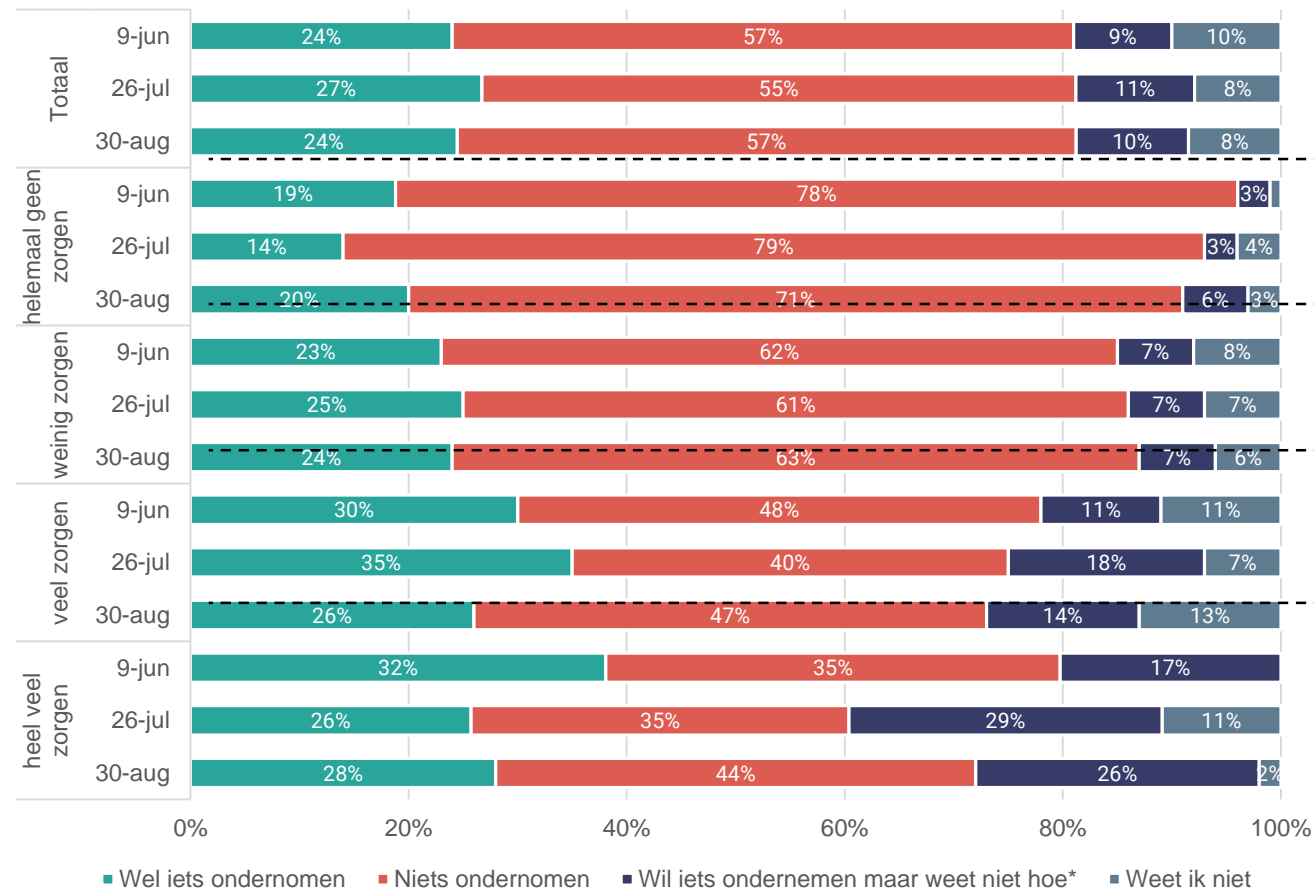
Mensen die zich veel tot heel veel zorgen maken over hun veiligheid, ondernemen vaker iets dan mensen die zich weinig tot geen zorgen maken. Wel is het aandeel dat iets heeft ondernomen van de groep die zich heel veel zorgen maakt, gedaald ten opzichte van de meting begin juni. Deze mensen geven ten opzichte van de meting van juni vaker aan dat ze wel iets willen ondernemen, maar niet weten hoe.

Ook in de groep die zich veel zorgen maakt is het aandeel dat iets heeft ondernomen gedaald ten opzichte van de vorige metingen.

Van de Nederlanders die zich helemaal geen zorgen maken heeft een vijfde iets ondernomen, dit is gestegen ten opzichte van de vorige meting, het aandeel dat niets heeft ondernomen is juist gedaald.

Vooraf inwoners uit het oosten van Nederland hebben aangegeven actie te hebben ondernomen (64%), significant meer dan inwoners uit het noorden (48%).

Figuur 15. Heeft de situatie in Oekraïne ertoe geleid dat je iets hebt ondernomen?
Basis: Alle Nederlanders n=1.232

Nederlanders die iets ondernamen, proberen vooral minder gas en stroom te verbruiken

We vroegen aan Nederlanders die iets ondernamen (24% van de populatie), wat ze hebben gedaan. Ruim acht op de tien proberen minder gas te verbruiken en 76 procent probeert het stroomverbruik te verminderen. Dit is toegenomen sinds de vorige peiling.

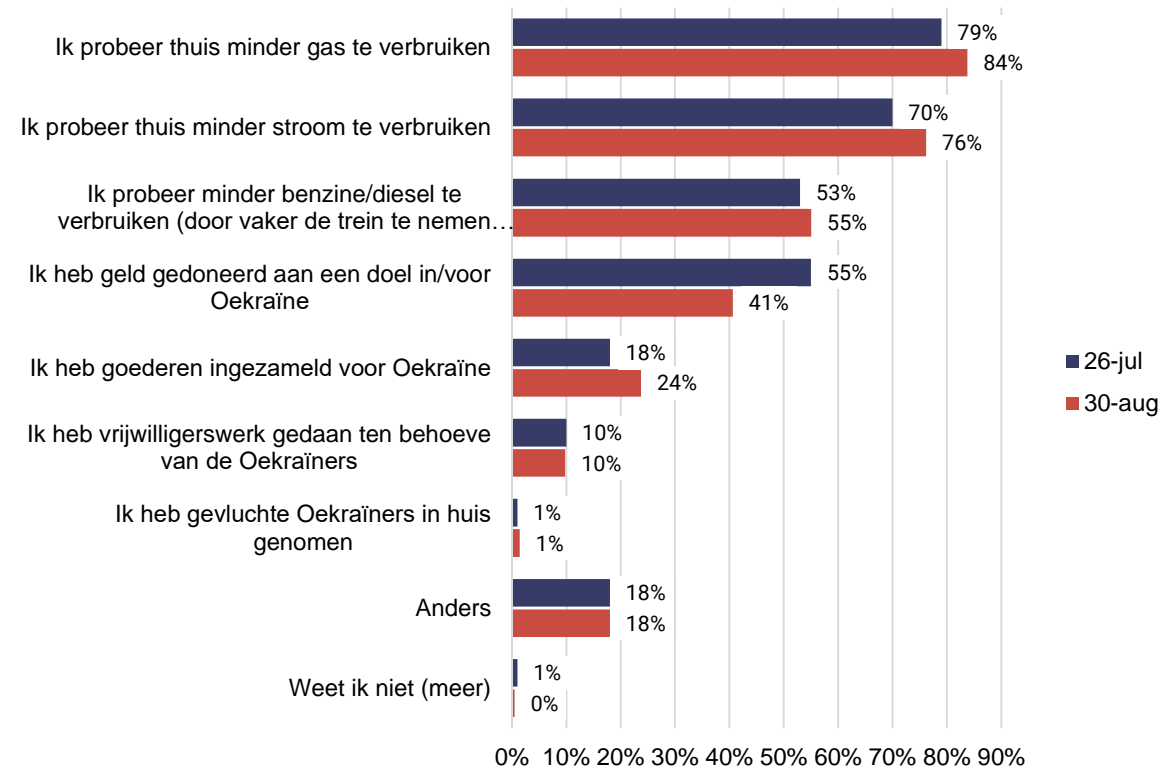
Minder benzine/diesel gebruiken heeft ruim de helft gedaan.

Vier op de tien hebben geld gedoneerd voor een doel in of voor Oekraïne. Dit is afgenomen sinds juli. Juist meer Nederlanders die actie ondernamen, hebben goederen ingezameld voor Oekraïne.

18 procent heeft iets anders gedaan. De meest genoemde antwoorden zijn: zonnepanelen installeren, levensmiddelen inslaan, meer gaan fietsen of mensen staan op het punt om vrijwilligerswerk te doen of vluchtelingen uit Oekraïne te helpen.

Figuur 16. Wat heb je ondernomen?

Basis: Alleen Nederlanders die iets hebben ondernomen, n=323

Helpt van de Nederlanders heeft behoefte aan informatie vanuit de Rijksoverheid over de mogelijke gevolgen voor Nederland

Ruim vier op de tien Nederlanders kunnen zich - vanuit de informatie die ze krijgen en zoeken - een goed beeld vormen van de situatie in Oekraïne. Dit is een gelijk aan de meting in juli, maar een afname ten opzichte van de vorige metingen. Het aandeel dat het hier (helemaal) mee oneens is neemt juist toe ten opzichte van februari.

De helft van de Nederlanders geeft aan dat ze meer behoefte hebben aan informatie vanuit de Rijksoverheid over de mogelijke gevolgen voor Nederland van de situatie in Oekraïne. Dit is ten opzichte van de vorige meting niet gestegen, maar hoger dan in de periode maart-juni.

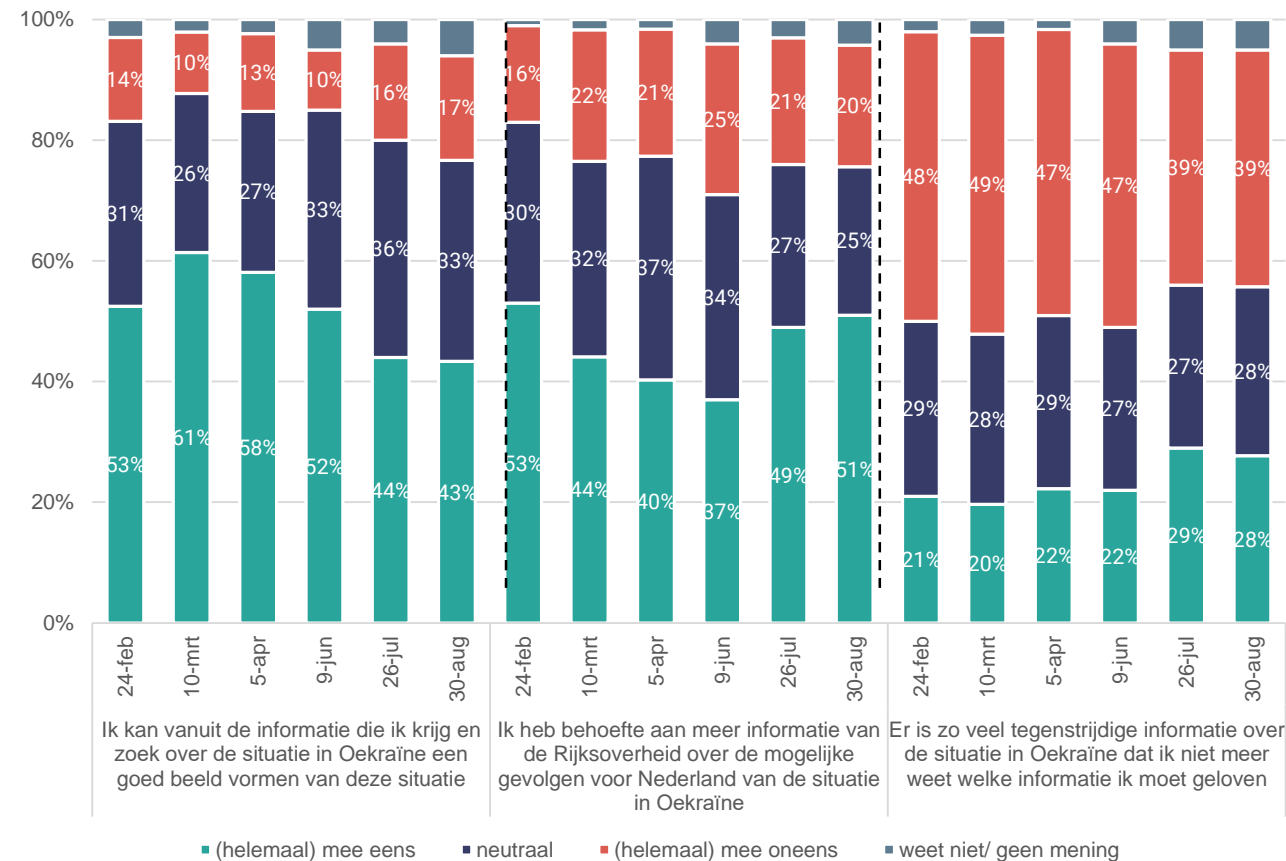
Het aandeel dat vindt dat er veel tegenstrijdige informatie is over de situatie, is ten opzichte van de vorige meting niet gestegen, maar er is wel een stijging te zien ten opzichte van de periode februari-juni.

Ruim de helft van de inwoners uit de drie grote steden zeggen zich een goed beeld te kunnen vormen van de situatie, op basis van de informatie (54%), dit is significant hoger dan inwoners uit het zuiden (38%).

Inwoners uit het westen hebben meer behoefte aan informatie van de Rijksoverheid (57%) in vergelijking tot inwoners uit het oosten (43%).

Figuur 17. In welke mate ben je het eens of oneens met onderstaande stellingen over de informatievoorziening rondom de situatie in Oekraïne?

Basis: Alle Nederlanders n=1.232

Meer Nederlanders vinden het onduidelijk wat de Rijksoverheid doet om de gevolgen voor Nederland te beperken

Tijdens de meting van 30 augustus zijn de stellingen in figuur 18 voor de tweede keer uitgevraagd.

Zes op de tien Nederlanders hebben begrip voor de manier waarop de Nederlandse overheid zich opstelt tegenover Rusland. Een op de zeven vindt de opstelling van de Nederlandse overheid niet begrijpelijk en een op de vijf is neutraal. Dit is stabiel ten opzichte van juli.

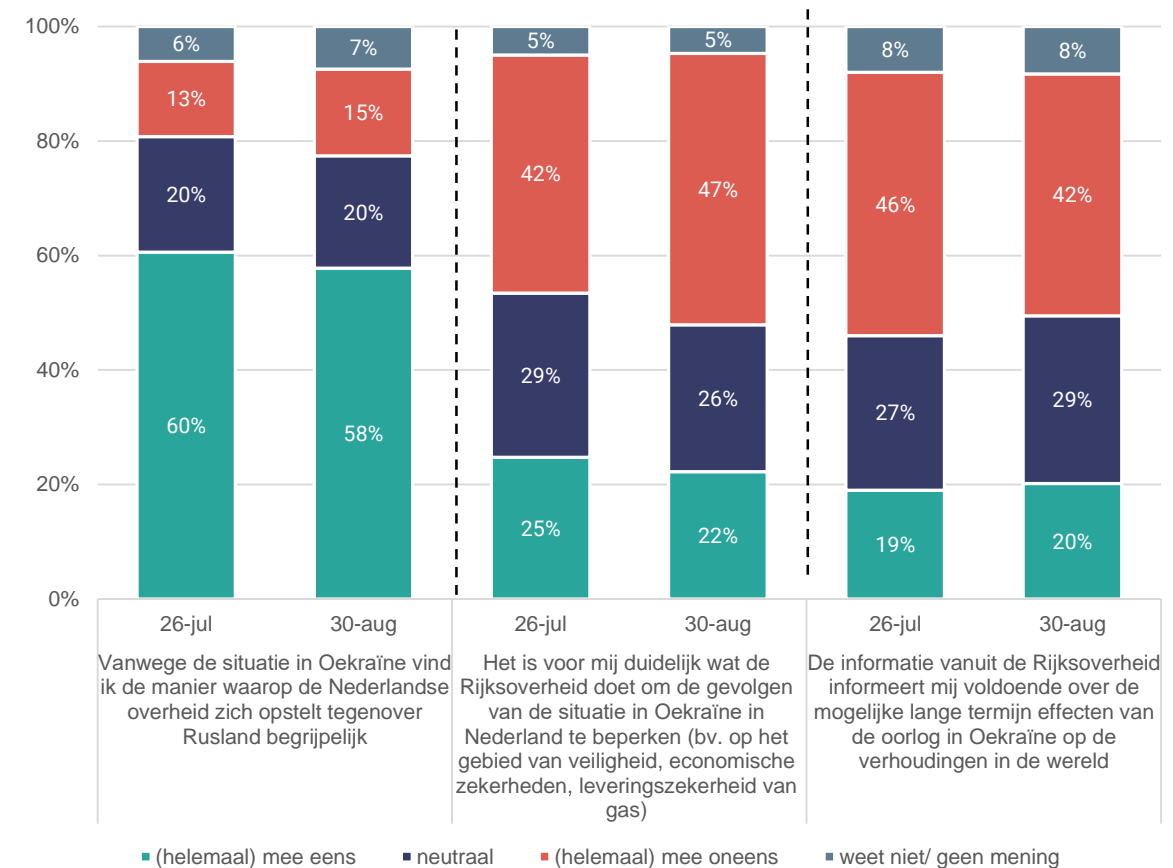
Bijna de helft vindt het niet duidelijk wat de Rijksoverheid doet om de gevolgen van de situatie in Oekraïne voor Nederland te beperken, bijvoorbeeld op het gebied van veiligheid, economische zekerheid en leveringszekerheid van gas, dit is gestegen ten opzichte van de vorige meting. Ruim een vijfde heeft hier wel een duidelijk beeld van en een kwart van de Nederlanders is neutraal.

Ruim vier van de tien Nederlanders vinden niet dat de informatie van de Rijksoverheid hen voldoende informeert over de mogelijke lange termijn effecten van de situatie in Oekraïne op de verhoudingen in de wereld.

Inwoners uit de grote steden zijn sterker van mening dat de informatie uit de Rijksoverheid hen voldoende informeert (28%) in vergelijking tot inwoners uit de rest van het westen van het land (16%).

Figuur 18. In welke mate ben je het eens of oneens met onderstaande stellingen over de informatievoorziening rondom de situatie in Oekraïne?

Basis: Alle Nederlanders n=1.232

I&O Research

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl